

תת"ע (עכו) 8635-11-23 - למען כנסיית מר ג'רייס - כפר יסיף (ע"ר) נ' מדינת ישראל

תת"ע (עכו) 8635-11-23 - למען כנסיית מר ג'רייס - כפר יסיף נ' מדינת ישראל
תת"ע (עכו) 8635-11-23
למען כנסיית מר ג'רייס - כפר יסיף (ע"ר)

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה בעכו

[25.01.2025]

כבוד השופטת ג'נווה נחאס עראף

החלטה

לפניי בקשה להורות על ביטול כתב האישום אשר הוגש נגד המבקשת מחמת התיישנות.

מבוא

נגד המבקשת הוגש כתב אישום המייחס לה ביצוע עבירה של נהיגה ברכב ובעת שהרכב היה בתנועה, אחזה או השתמשה בטלפון ללא דיבורית, עבירה בניגוד לתקנה 28(ב)(1)(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א - 1961. המבקשת הגישה בקשה להארכת מועד להישפט וזו נתקבלה (המ"ש 670-07-23); לימים נשלחה למבקשת הזמנה לדין והוגש נגדה כתב האישום בו עסקינן.

השאלה המחייבת דיון והכרעה עתה הינה האם משנתקבלה הבקשה להארכת מועד להישפט, יש בכך כדי ללמד באופן אוטומטי כי המשיבה לא עמדה בסד הזמנים הקבוע בהוראת סעיף 225א(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 המונע המצאת הודעת תשלום קנס או כתב אישום בגין עבירת תעבורה שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב, אם חלפו ארבעה חודשים ממועד ביצוע העבירה, או שישה חודשים במידה ועסקינן ברכב חדש או רכב מסוג שקבע שר התחבורה, ומשכך העבירה התיישנה.

להלן תמצית טיעוני הצדדים

במסגרת הבקשה בכתב אשר הוגשה על ידי המבקשת, טענה המבקשת, כאמור לעיל, כי העבירה המיוחסת לה התיישנה, שכן חלף פרק הזמן הקבוע בחוק לביצוע האכיפה והשלמת הליכי הגשת כתב האישום או המצאת הודעת תשלום קנס. המבקשת הוסיפה כי מעולם לא קיבלה כל הודעה או התראה על ביצוע העבירה, ונודע לה על רישום הדו"ח לחובתה רק לאחר שהוטל עיקול על חשבונה בתאריך 22.05.2023, דהיינו יותר משנתיים לאחר מועד ביצוע העבירה הנטען.

המבקשת הוסיפה כי חלוף הזמן הממושך מאז ביצוע העבירה לכאורה, פגע ביכולתה להתגונן כראוי ולבסס את הגנתה. המבקשת ביקשה להדגיש את הרציונל שביסוד תקנות ההתיישנות בעבירות מסוג זה וטענה כי הדבר נועד על מנת לאפשר לנאשם להיערך להגנתו באופן מידי וסמוך לאירוע, במיוחד בעבירות שהן קלות יחסית (כגון עבירות קנס); כאשר הרעיון המרכזי הוא לאפשר אכיפה מהירה ומיידית למען יוכל הנאשם להתמודד עם הטענות כנגדו בזמן אמת.

המבקשת טענה לאי תחולת החריגים לחוק ההתיישנות שכן סעיף 229(א)(2) לחסד"פ, המתיר הגשת כתב אישום באיחור שכן מקום שלא הוכחה המצאה כדין של הודעת תשלום הקנס נסתרה "חזקת המסירה".
ב"כ המבקשת הפנה לפסיקה אשר ניתנה על ידי בית המשפט המחוזי ובתי משפט לתעבורה, כגון עניין עפ"א (מחוזי תל אביב) 23016-09-11 משה ואח' נ' עיריית חולון (15.11.2011) אשר הדגישה את חשיבות עמידת המדינה בלוחות הזמנים המפורטים בחוק למען שמירה על זכויות הנאשמים.

בהתאם לכלל האמור, המבקשת ביקשה מבית המשפט לקבוע כי העבירה התיישנה ולבטל את ההליך נגדה. במסגרת הדיון אשר התנהל בפניי ביום 11.09.2024 שב ב"כ המבקשת על טענותיו אשר הועלו במסגרת הבקשה בכתב והפנה להחלטה אשר ניתנה בתיק תת"ע 392-04-24 אשר נ' מדינת ישראל בה קיבל כב' השופט הבכיר יעקב בכר טענת התיישנות בנסיבות דומות והוסיף כי בהעדר כתב אישום, לא ניתן היה להעלות טענה מקדמית של התיישנות ולפעול להשבת המצב לקדמותו לרבות השבת הכספים שהעמותה נאלצה לשלם בעקבות הליכי הגבייה שננקטו נגדה.

ב"כ המשיבה התייחס להחלטת בית המשפט אשר נעתר לבקשת המבקשת להאריך את המועד להישפט וטען כי מתן האפשרות למבקשת להגיש בקשה להארכת מועד להישפט אינה מהווה הכרה בכך שהמשיבה לא ביצעה את חובתה להמציא את הודעת תשלום הקנס במועד; ב"כ המשיבה טען כי בית המשפט אפשר למבקשת לקבל את יומה בבית המשפט, ובכך העניק לה אפשרות להעלות את טענותיה, יחד עם זאת לו בית המשפט המחוזי סבר כי הדו"ח התיישן, אזי בהכרח הוא היה מורה על ביטולו (בהערת אגב אציין כי דומה כי ב"כ המשיבה נקלע לידי טעות שכן מי שהורה על הארכת המועד להישפט היה בית המשפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופטת טפטה גרדי) במסגרת תיק המ"ש 670-07-23 ולא הוגש כל ערר על החלטה זו).

דיון ומסקנות

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, את הוראות החוק והפסיקה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות וזאת מהנימוקים שלהלן:

סעיף 225א(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ"); ואשר אוזכר לעיל קובע הסדר התיישנות מיוחד לעבירות תעבורה אשר החשד לביצוען מבוסס על צילום רכב, וכך נקבע בסעיף: "היתה העבירה עבירת תעבורה כמשמעותה בפקודת התעבורה, שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב כאמור בסעיף 27א או 27א1 לפקודה האמורה, לא יוגש עליה כתב אישום ולא יומצאו לבעל הרכב בענינה הזמנה או הודעת תשלום קנס, אם כתב האישום, ההזמנה או הודעת תשלום הקנס טרם נשלחו ועברה תקופה כמפורט להלן:
(1) ארבעה חודשים ממועד ביצוע העבירה, למעט רכב כאמור בפסקה (2);
(2) שישה חודשים ממועד ביצוע העבירה, אם היה הרכב רכב חדש או רכב מסוג שקבע שר התחבורה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת."

סעיף 225א(ב) לחסד"פ ממשיך וקובע כי:

"אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע הגשת כתב אישום נגד מי שביקש להישפט לפי סעיף 229, אף אם עברו המועדים הקבועים בסעיף קטן (א)".

מאידך, על פי סעיף 230 לחסד"פ:

"הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו. לצורך קביעה האם יש העבירה התיישנה ואם לאו, יש מקום תחילה לשוב ולעיין בהחלטת כב' השופטת טפטה גרדי אשר קיבלה את בקשת המבקשת והורתה על הארכת המועד להישפט, ולעמוד על הנימוקים אשר עמדו בבסיס החלטה זו.

כב' השופטת טפטה גרדי קבעה כך: "לאור עיון בבקשה, ובתגובת המשיבה, שמתנגדת לה, נוכח טענות המבקשת כי מספר נהגים משתמשים ברכב בבעלותה, הבקשה להארכת מועד להישפט בנוגע לדוח שמספרו 10501042831, מתקבלת". אדגיש כבר עתה כי המשיבה ציינה במסגרת תגובתה כי הודעת תשלום הקנס אשר נשלחה למבקשת כלל לא נדרשה על ידה.

יוצא איפוא כי בניגוד לנטען על ידי המבקשת, "חזקת המסירה" כלל לא נסתרה, בית המשפט כלל לא נדרש לעניין, והנימוק לקבלת בקשת המבקשת היה טענתה כי מספר נהגים עושים שימוש ברכבה ותו לא. משכך, דין טענת המבקשת להתיישנות הדו"ח להידחות מאחר והודעת תשלום הקנס נשלחה למבקשת במסגרת סד הזמנים הקבוע בחוק; מנגד אי הגשת הבקשה להישפט במועד רובצת לחובתה של המבקשת ואין היא נובעת ממחדלה של המשיבה. ראוי להפנות בעניין זה תת"ע 5103-02-20 (שלום ירושלים) מדינת ישראל נ' אליהו נחום ניהול בע"מ (02.07.2020) שם נדונה טענה דומה. בית המשפט השלום, כב' השופט נאיל מהנא, קובע בהחלטה מנומקת ומופרטת, כי יש לערוך אבחנה בין שליחת הודעת תשלום הקנס או ההזמנה לדין לבין המצאתה, וזו לשון דבריו:

"קיימים שני שעוני זמן רלוונטיים שרצים בנפרד, האחד ממועד ביצוע העבירה, לגביו חלה על המשטרה חובה לשלוח הודעה על ביצוע העבירה תוך 4 חודשים; והשני מועד הגשת הבקשה להישפט שם חלה על המאשימה חובה להמציא הזמנה לדין בטרם חלפה שנה..."

(ההדגשה במקור)

בהמשך נקבע כי:

"יוער כי המחוקק לא משית את מילותיו לריק ולכן בחר בקפידה את מילותיו בסעיף 225 לחוק סדר הדין הפלילי, כאשר ביחס לחובת היידוע, הוא ציין כי קיימת חובה לשלוח את ההודעה על ביצוע העבירה בתוך 4 חודשים ואילו לעניין הגשת כתב האישום ומשלוח ההזמנה לדין, הוא נקט בלשון להמציא את ההזמנה לדין. בענייננו, הרי המאשימה שלה את הודעת הקנס לידי הנאשמת, ולכן לא חל המחסום לגבי המצאת ההזמנה לדין. (ההדגשה במקור).

עוד נקבע על ידי כב' השופט מהנא כי אין בקביעותיו כדי לסתור את החלטה אשר האריכה את המועד להישפט שכן נקודת המוצא באותה החלטה הייתה לאפשר לבעל דין לקבל את יומו בבית המשפט ולא לחסום את דרכו מלהוכיח את טענותיו.

כדי להשלים את התמונה, אציין כי על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בירושלים (עפ"ת 42049-0-20 (מחוזי ירושלים) אליהו נחום ניהול בע"מ נ' מדינת ישראל (16.07.2021)). בית המשפט המחוזי, כב' השופט כדורי, דחה את הערר וקבע כי מקובלות עליו מסקנותיו של בית המשפט השלום אשר ערך אבחנה בין חובת המשלוח לחובת ההמצאה, תוך קביעה כי נקודת האיזון אשר נקבעה על ידי המחוקק הינה משלוח הודעת הקנס תוך פרק זמן של 4 חודשים, כאשר מתוך תהליך ההמצאה המתמשך, כל שנדרשת המשטרה לעשות הוא לשלוח את הודעת תשלום הקנס; בהמשך נקבע כי מאחר והודעת תשלום הקנס נשלחה למערערת תוך 4 חודשים, קיימה המשטרה את המוטל עליה בהתאם להוראת סעיף 225א(א) לחסד"פ.

המבקש לא אמר נואש והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (רע"פ 4967/21 אליהו נחום בע"מ נ' מדינת ישראל (2.8.2021)). בית המשפט העליון, כב' השופט קרא, דחה את בקשת רשות הערעור תוך קביעה כי חזקה על המחוקק כי לא השחית את מילותיו לריק וכי לעניין המחסום הדיוני הסתפק בשליחת דבר הדואר. לסיכום קובע בית המשפט העליון כך:

"סיכומי של דבר, משהוכחה המבקשת כי לא קיבלה את הודעת הקנס מסיבות שאינן תלויות בה, ניתנה לה האפשרות להארכת מועד להישפט, אך כל עוד ההודעה נשלחה אליה בתוך התקופה הנקובה בסעיף 225א1 לחסד"פ, אין בכך כדי למנוע הגשת כתב אישום נגדה מחמת התיישנות". (ההדגשה במקור).

עינינו רואות כי קיימת קביעה מפורשת של בית המשפט העליון לפיה די במשלוח הודעת תשלום הקנס או ההזמנה לדין תוך סד הזמנים הקבוע בחוק, וקבלת בקשה להארכת מועד להישפט אין משמעה קבלה אוטומטית של טענת ההתיישנות, אלא יש לבחון כאמור את משלוח הודעת תשלום הקנס או ההזמנה לדין בלבד ללא צורך בבחינת מסירתן.

אציין כי קבלת גישת המבקשת מביאה לתוצאה אבסורדית לפיה קבלת בקשה להארכת מועד להישפט תביא לעולם לחסימת המשיבה מהגשת כתב אישום וזאת בשל טענת התיישנות. לו רצה המחוקק לקבוע הסדר דיוני כזה, אזי חזקה עליו שהוא היה קובע אותו. קבלת טענת ההתיישנות שמורה לאותם מקרים בהם הוכח כי הודעת תשלום הקנס או ההזמנה לדין כלל לא נשלחו.

בענייננו, לא רק שלא נקבע על ידי כב' השופט טפטה גרדי כי הודעת תשלום הקנס לא נשלחה במסגרת סד הזמנים, אלא צוין מפורשות על ידי המשיבה כי אישור המסירה חזר בציון "לא נדרש"; דהיינו גם היה משלוח וגם הייתה מסירה קונסטרוקטיבית. הצדדים אמנם לא התייחסו לנקודה זו במסגרת הטענות בפניי אולם אין לי אלא לסמוך את ידי בקביעה זו על ההליכים אשר התנהלו בפני כב' השופט טפטה גרדי והראיות אשר הוצגו בפניה.

לאור האמור, הבקשה נדחית.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, כ"ה טבת תשפ"ה, 25 ינואר 2025, בהעדר הצדדים.